

## 7.

## Om Sammenlægning og Adskillelse af Sogne.

Medens der i flere af de andre Stifter skete ikke faa Sammenlægninger af Præstekald ved Christian III's aabne Breve af 9de Maj 1555 om Forbedringer i Præstelønnningerne (de saakaldte Klemmebreve), var dette derimod mindre Tilfældet i Ribe Stift, ventelig fordi Stiftets Biskop, M. Hans Tavsén, saa det mislige i denne Udvej, der ogsaa, naar man tog Hensyn til Sognenes betydelige Udstrækninger, netop i dette Stift maatte være mindst tilraadelig. Kun to Kirker (Harboøre og Bure) paabødes nedbrudte; men da de begge staa den Dag idag, maa Menighederne have modsat

sig denne allevegne ilde sete Fremgangsmaade, og Biskoppen maa have billiget deres Ønske om at bevare deres Gudshuse uforstyrrede<sup>1)</sup>. Efterfølgende Breve handle om nogle i en lidt senere Tid skete Forslag til Sammenlægning eller Adskillelse af Sogne i Ribe Stift, hvilke alle dog have det tilfælles, at de ikke bleve iværksatte.

## 1.

Til Axel Viffert och Mester Povl Madsen.

Frederik etc. Vor Gunst tilforn. Vider, at denne Brev-viser Hr. Niels Jensen, Sognepræst til Idom Sogn, haver berettet for os, hvorledes at for<sup>næ</sup> Sogn er lidet og meget ringe, saa han deraf ikke kan have sin Underholdning paa hans Embeds Vegne; og at der hos skal ligge et andet Sogn, kaldes Vind Sogn, som ikke heller kan underholde sin Præst, og derfor er begjærendes, at naar den Præst dør og afgaar, som nu har Vind Sogn, at det da maatte tillægges for<sup>næ</sup> Idom Sogn, og begge Sogne at være og blive under een Præst, paa det han saa meget des bedre maatte blive med hans Underholdning forsørget. Da efterdi vi ikke vide Lejligheden om for<sup>næ</sup> Sogne, bede vi eder og ville, at I derom med det første forfare al Besked, og siden det os tilskrive, at vi derefter os kunne vide at rette. Skrevet Kjøbenhavn 17 Junii 1566.

Udkast i Geh.-Ark., Danske Saml. 602 a.

Det lader ikke til, at Stiftslensmandens og Biskoppens Erklæring har været gunstig for det af Præsten i Idum udtalte Ønske, i alle Tilfælde vide vi ikke noget om, at den begjærede Sammenlægning af Sognene har fundet Sted.

## 2.

Der haves fra ældre Tid ikke faa Exempler paa, at Menighederne modsatte sig en paatænkt Sammenlægning af Sogne. Her er dog et Exempel paa det omvendte Forhold:

---

<sup>1)</sup> »Klemmebrevet« for Ribe Stift er trykt i Hofmans Foundationer IV, 559—62.

en Menighed (Mejrup) ønskede at annekteres til et andet Sogn (Hjerum); men Ønsket opnaaedes ikke, da Sagen var greben an paa en egenraadig Maade, ligesom den ogsaa mødte Modstand hos Biskoppen.

a.

Kgl. Majestæts aabne Brev udgangen til menige Bønder og Almue over alt Merup Sogn, ut sequitur.

Vi Frederik den Anden etc. Hilse eder menige Bønder og Almue, som bygge og bo over alt Merup Sogn, evindeligen med Gud og vor Naade. Vider, eftersom vi forfare, at Merup Kirke haver stedse af Arildstid været en fri Kirke for sig selv og ikke nogen Annex, til nu for stakket siden I haver givet Præsten til Hjerum Kirke Kald, hvilket skal være imod nogle højbaarne Fyrstes vor kjære Herre Faders, salig og højlovlig Ihukommelses Breve og den Skik, derpaa gjort er. Thi bede vi eder og hver særdeles strængeligen byde, at I retter eder efter nu strax, naar os elsk. hæderlige Mand Mester Hans Laugesen, Superintendent udi Ribe Stift, eder besøger, at udvælge og holde eder selv en Præst fore til for<sup>ne</sup> Merup Kirke, eftersom det til des haver været sædvanligt, hvilken han dertil kjender duelig og god at være, og den ikke holdes for nogen Annexkirke efter denne Dag, uden vi havde den annecteret; saa fremt vi ikke anderledes skulle tiltænke. Thi lader det ingeniunde. Actum Koldinghus den 27 Junii Aar 1578.

Jydske Tegnelser I, 277—8.

b.

Erik Lykke fik Brev Merup Kirke anrørendes, ut sequitur.

Frederik etc. Vor Gunst tilforn. Vid, at vi komme udi Forfaring, at Merup Kirke altid af Arildstid haver været en fri Kirke for sig selv og ikke nogen Annex, til nu stakket siden Sognepræsten til Hjerum Kirke haver handlet med Sognemændene, at de haver givet hannem Kald, og dermed efter sin egen Behag og Vilje vil annectere samme Kirker tilsammen, end dog hver af samme Sogne vel formaar selv

at underholde deres Sognepræst, eftersom de og til des gjort haver. Og efterdi saadan ny Forandring er sket os aldeles ubevidst og uden vor Bevilling og Samtykke, da haver vi stakket siden ladet vort aabne Brev udgaa til menige Sognemænd udi for<sup>ne</sup> Merup Sogn, at de skulle tiltænke strax at udvælge dennem selv en Sognepræst til for<sup>ne</sup> Merup Kirke, eftersom til des sædvanligt haver været, hvilket vi forfare de fast ringe haver agtet. Og paa det slig ny og ulovlig Forordning ikke skulde tilstedes, som kan give andre ondt Exempel, men at alle Ting maa blive ved den Skik, som det til des været haver, men mindre vi selv blev forarsaget til anderledes at forordne: bede vi dig og ville, at du strax med det allerførste, Superintendenten overværendes, strængeligen befaler for<sup>ne</sup> Præst til Hjerum Kirke, at han under højeste Straf efter denne Dag aldeles intet befatter sig med for<sup>ne</sup> Merup Sogn enten med Tjeneste der at gjøre eller udi anden Maade, saa og alvorligen foreholder Sognemændene udi for<sup>ne</sup> Merup, at de strax kalder dennem selv en anden Sognepræst. Og efterdi denne Brevviser, Hr. Niels Eriksen, haver ladet sig bruge udi vor Tjeneste og nu lang Tid fortøvet efter Kald, bede vi dig og ville, at du med Superintendenten forvender eders muligste Flid, at de kalder og annammer hannem til deres Sognepræst for nogen anden udi for<sup>ne</sup> Merup Sogn, at han en Gang for alle maa blive forsørget. Dermed sker vor Vilje og Befaling etc. Actum Skanderborg den 25 Dag Julii Aar 1578.

Jydske Tegn. I, 288—9.

c.

Brev til Fru Drude Oluf Munks, saa lydendes:

Frederik etc. Vor Gunst tilforn. Vider, at vi komme udi Forfaring, at eders Sognepræst til Hjerum Kirke nogen Tid siden skal have handlet med Sognemændene udi Merup Sogn, at de haver givet hannem Kald, hvormed han haver understaaet sig at annectere samme Sogne tilsammen, enddog for<sup>ne</sup> Merup Sogn altid haver været et frit Sogn og haft sin egen Sognepræst. Og efterdi saadan ny Forandring

er sket os aldeles uvitterligt og uden vor Bevilling og Samtykke, og vi ikke heller sligt ville lide eller tilstede, paa det andre ikke skulle tage Exempel deraf, have vi været forarsaget nu nyligen at lade vort Brev udgaa til menige Sognemænd udi for<sup>ne</sup> Merup Sogn, at de endeligen skulle tiltænke at kalde og udvælge dennem selv en Sognepræst, hvilket vi formærke de dog lidet haver agtet, hvorfor vi nu paany haver tilskrevet vor Stiftslensmand, at han med Superintendenten skal anderledes derom tiltænke og paa vore Vegne alvorligen foreholde Præsten, at han sligt afstaar, og strængeligen tilholde Sognemændene udi Merup Sogn, at de strax vælger dennem en anden Sognepræst, og at de skulle forhjælpe en ved Navn Hr. Niels Eriksen til samme Kald. Og efterdi for<sup>ne</sup> Hr. Niels Eriksen haver tilforn ladet sig bruge udi vor Tjeneste, og vi gjerne ser, at han med Kald kunde forses, og vi forfare, at I skal have Tjenere udi for<sup>ne</sup> Merup Sogn, bede vi eder og begjære, at I ville ikke forhindre, at for<sup>ne</sup> Hr. Niels Eriksen jo maa komme til for<sup>ne</sup> Kald, men at I os til Ære og Vilje fast mere ville hannem dertil befordre, og hjælpe hannem derudinden til det bedste, saa meget muligt er, og lade hannem nyde denne vor Skrivelse godt af. Dermed gjør I os sønderligen til Vilje. Actum Skanderborg den 25 Julii Aar 1578.

Smst. Fol. 289.

d.

Kgl. Maj.s Befaling til efterskrevne gode Mænd at skulle høre udi Rette Mester Hans Laugesen, Bispen udi Ribe, og Hr. Christen Pedersen, ut sequitur.

Vi Frederik den anden etc. Hilse eder os elskelige Peder Gyldenstjerne, Marsk udi vort Rige Danmark, Hr. Jørgen Lykke, Ridder, Jørgen Skram, Mandrup Parsberg, vore Mænd og Raad, Erik Lykke og Niels Jonsen, vore Mænd og Tjenere, kjærligen med Gud og vor Naade. Vider, efter at Merup Sognemænd nogen Tid siden forleden haver kaldet denne Brevviser, hæderlige Mand Hr. Christen Pedersen, Sognepræsten til næst hos liggende Sogn, som er af

Hjerum Sogn, til deres Sognepræst og Sjælesørger at være, og for<sup>ne</sup> Hr. Christen Pedersen mener samme Kald lovligten af meste Parten og de bedste Sognemænd udi Merup Sogn at være sket, og af Stiftslensmanden at være stadfæst, og sig derfor at burde begge for<sup>ne</sup> Sogne at beholde, og for<sup>ne</sup> to Sogne, Hjerum og Merup Sogne, at være med Rette annecterede; hvorimod os elskelige hæderlige og højlræde Mand Mester Hans Laugesen, Superintendent udi Riber Stift, mener for<sup>ne</sup> Hr. Christen Pedersens Kald til for<sup>ne</sup> Merup Sogn ikke at være saa lovlig og efter Ordinansen, som det sig bør, og en Præst ikke at skulle kaldes fra sit rette Sogn til andet, ej heller nogle Sogne at kunne annecteres uden vor sønderlige Tilladelse; tilmed at skulle være imod vor Herre Faders Brev at for<sup>ne</sup> Sogne ere annecterede, eftersom de eder selv ydermere berette kunne; og efterdi for<sup>ne</sup> Hr. Christen Pedersen saavel som for<sup>ne</sup> Superintendent udi Ribe Stift haver bevilget og tiltroet eder dennem derom at skulle imellem dømme og endeligen adskille: da bede vi eder, befale og nu med dette vort aabne Brev Fuldmagt give, at I med det første paa belejlig Tid og Sted eder forsamle, stevnendes begge Parterne for eder udi Rette, gransker og grandgivelig forfarer al Lejligheden, og siden endeligen dømmer derpaa, om for<sup>ne</sup> to Sogne, Hjerum og Merup Sogne, bør at være annecterede eller ikke, saa og om for<sup>ne</sup> Hr. Christen Pedersens Kald til for<sup>ne</sup> Merup Sogn er saa lovligt og efter Ordinansen, at det bør ved Magt at blive eller ikke, og hvis I derom forfarendes, saa og dømmendes og for Ret afsigendes vorder, at I det giver klarligen under eders Signeter fra eder be-krevet, som I ville ansvare for Gud og være bekjendt for os. Og dersom nogen af eder for lovlig Forfald Skyld ikke kunde paa samme Tid tilstede være, da skulle I, som tilstede kommen-des vorder, have Fuldmagt at tage andre gode Mænd udi det Sted og ligevel fuldgjøre denne vor Befaling. Bedendes og bydendes begge Parterne, som samme Sager er an-rørendes, at I retter eder efter at møde derom for for<sup>ne</sup> gode

Mænd udi Rette med hvis Breve og Bevisning I imod hverandre haver udi denne Sag, da at lide og undgælde hvis derom Ret er. Ladendes det ingenlunde. Actum Silkeborg 2 Septembris Aar 1578.

Smst. Fol. 306—7.

Det er mig ikke bekjendt, om den Dom er bevaret, som blev afsagt i Henhold til det sidstanførte Kongebrev; men om Udfaldet af Sagen underrettes vi ved følgende Brev.

e.

Kgl. Maj.s aabne Brev udganget til menige Sognemænd udi Merup Sogn at skulle annamme Hr. Niels Eriksen til deres Sjælesørger, ut sequitur.

Vi Frederik den anden etc. Hilse eder menige Sognemænd udi Merup Sogn evindeligen med Gud og vor Naade. Vider, at efter som udi højbaarne Fyrstes vor kjære Herre Faders, salig og højlovlig Ihukommelses, Tid er udgaaget en Dom, iblandt andet formeldendes, at Merup Sogn ikke skulde til andre Sogne være annecteret, men selv have sin egen Sognepræst, og vi forfare, at den Præst, I nogen Tid til des haver haft, er eder fradømt, for at han imod for<sup>ne</sup> Dom og Superintendentens Vilje og Samtykke ulovlig havde sig samme Kald tiltaget, og denne Brevviser, hæderlig og vellærd Mand os elsk<sup>e</sup> Her Niels Eriksen, som en Tid lang haver ladet sig troligen bruge udi vor Tjeneste til Skibs, nu af Superintendenten udi Riber Stift er did til eder forskikket at skulle have samme Kald: da bede vi eder alle og hver særdeles strængelig byde, at I retter eder efter nu strax uden al Undskyldning eller længere Forhaling at annamme for<sup>ne</sup> Her Niels Eriksen did ind udi for<sup>ne</sup> Merup Sogn, og hannem og ingen anden holder og kjender for eders Sognepræst og rette Sjælesørger, givendes og fornøjendes hannem alt hvis Præsterente og Rettighed, I eders Sognepræst pligtig ere, og i alle Maader eder tilbørlig imod hannem forholder, ladendes det ingenlunde, saa fremt nogen sig her imod modvilligen bevise, de da ikke ville straffes der over som ulydige og de vore Breve ikke agte

ville. Forbydendes ogsaa den Præst, som til des haver haft for<sup>nø</sup> Kald, efter denne Dag noget sig dermed at befatte, saa fremt vi ikke skulle foraarsages anderledes derom at tiltænke, og lade straffe derover, som vedbør. Actum Koldinghus den 9 Martii Aar etc. 1579.

Jydske Tegnelser II, 25—6.

### 3.

Efterfølgende Breve angaa Lønborg og Egvad Sogne. Disse synes en Tid at have været adskilte, men bleve atter 1594 forenede, skjønt imod Sognemændenes Ønske, nærmest paa Grund af Indstilling fra Lensmanden Hans Lange til Brejning. Senere (1631 flg. Aar) søgte Præsten Hr. Peder Iversen Hemmet at faa Egvad gjort til Hovedsogn, hvilken Plan dog ogsaa mislykkedes.

#### a.

Till Hans Lange, en wedt naffm Oluff Hansen anrørendis, vt sequitur.

Christianus 4.

Wor gunst tilforne. Wiid, efter att thenne breffviisser Oluff Hansenn haffuer wnderdanigst ladett giffue oss tilkiende, huorledis att hand aff hederlig och højlerde mand M. Hans Laugissenn, superintendent wdi Riiber stigt, efter menige sognemændtz wdi Eguadt sogenn theris begiering skall were forskickett till samme sogenn, ther samedstedtz att lade sig høre, om the hannom till theris sogneprest och siellesørger wille kalde; och effter att hand ther sammestedtz wdi herritz proustens neruerelsse haffuer ladett sig høre, haffuer hand aff for<sup>nø</sup> menige sognemend bekommett ett fuld och fast kaldtzbreff, huilckett hans kaldtzbreff for<sup>nø</sup> herritz prouest haffuer benechtett, icke att wille besegle, aff thend aarsage att thett hannom aff thig skulle were forbudenn och effter att for<sup>nø</sup> Oluff Hanssenn wdaff for<sup>nø</sup> M. Hans Laugissen haffuer ett gott widnissbyrdt, att hand till samme kald skall findis duchtig, duelig och bequem, baade wdi lærdom och leffnitt, haffuer och bekommett menige sogne-

mendtz fulde och faste kaldtzbreff, for<sup>ne</sup> Eguadt sogenn och wdi mange aar haffuer weritt skild fran Lønborg sogenn, saa huer aff for<sup>ne</sup> sogenn well kand wnderholde sinn egenn sogneprest; tha bede wii thig och wille, at naar thu her medt besøgis, thu tha effther forberøfte leilighedt tilsteder for<sup>ne</sup> Oluff Hansenn till for<sup>ne</sup> kald och sogenn, och giffuer hannom paa wore wegne ther paa Collatz, saa hannom ther paa ingen forhindring skeer, och sidenn wiidere kand begiffue sig till superintendenten, och ther sammestedt hoss hannom att lade sig forhøre och ordinere. Thermedt skeer wor wilge. Befalendis etc. Actum Koldinghuss thend 21 Nouembris anno 1593.

Jydske Tegnelse IV, 419.

b.

Ther er thuende sogner vdj Lundeniss leenn vdj Nørherrit, thend ene kaldis Lønborg, thend andenn Eguad, huilcke ere begge lagdt vnder en prest; nu will sogemenden vdj Eguad sogen, som er annex thill Lønborg, skillie samme sogen fra Lønborg sogen, formedelst itt kaldtz breff, som nogen aff sogenmenden haffuer giffuidt enn anden personn end den rette prest thill Lønborg, imod den forordning, der er giordt, then tidt ordinandtzen er giffuitt, adt godemend paa dj tider er befalitt adt besichte huer prestis och prestegaardtz indkomst, thilleggellse och rente, och thillegge presterne huer en erlige vnderholdning, att nogen ey skulle røffue fra kierckenn, naar hannom løstedt, och kon. Matt. der for vdj ordinandtzen stadfester huer prest en euig opholdt, huad hannom er thillagdt.

For thenne aarsag haffuer jeg stad imodt thieris forseett, och forbøden samme mend att giffue nogen kaldt, vden den som bør der att were medt rette. Thj jeg well wed, att ingen bør adt skillie sognene adt vden prindtzens och y gode herrers befallinngh och forordningh.

Bagpaa: Thette er Hans Langis beretning om Eguad sogen, som skulle annexeris till Lønborg. Actum Colding 5 Decembris A° 1593.

Afskrift i Geh.-Ark., Topograf. Saml., Lønborg Nr. 1.

c.

Till Hans Lange, att Eguadt sogen skall were annexerett til Lønborg sogen.

Christianus 4.

Wor gunst tilforne. Wiid, effter som wii tilforne haffuer ladett wortt breff till thig wdga, enn ved naffnn Oluff Hansenn anrørendis, som skall vere kaldett till Eguadt sogenn ther wdi leenitt, att thu skulle paa wore wegne stede hannom till kaldett och giffue hannom collatz: tha effterdi thu nu wnderdanig<sup>tt</sup> giffuer tilkiende, att samme Egwad<sup>t</sup> sogenn skall were en Annexe till Lønborg sogen, och ther till were annexeritt effter ordinantzenn wdgick, ther gode mend ware wdi slig bestilling tillforordnede, før end nogenn aar siden forleden thuenne prester wnder sig selff skall haffue giort ther forandring paa, och ther for icke well bør att adtskilles. Bedendis thig therfore och wille, attu paa wore wegne gjør thend forordning, att for<sup>ne</sup> sogner egienn her effter bliffuer til sammen, och aff en prest bethienis, effter att the tilforne aff gammell thid aff gode mend haffuer weritt tilsammen annexerede. Ther met skeer wor wilge och befalinge etc. Actum Coldingæ 5 Decembris aar 1593.

Jydske Tegnelser IV, 424.

d.

Till mester Hans Laugessen, superintendent udi Riiber stigt, Egwad<sup>t</sup> sogenn anrørendis, vt sequitur.

Christianus 4.

Wor synderlig gunst tilforne Wider, effther som menige sognemend wdi Egwad<sup>t</sup> sogen wdi Nørherridt her wdi wort land Nørre Jutland liggendis, wnderdanig<sup>tt</sup> till oss haffuer supplicerit och tilkiende giffuett om for<sup>ne</sup> Egwad<sup>t</sup> sogen, som nu vaccerer och leddigt er, och the ther till begiere en prest och sielesørger att mue thennom tillskickes och for-

ordnis, enddog formeenis och for oss haffuer werit berett och tilkiende giffuett, att for<sup>ne</sup> Egwadt sogen skall were annexerit till Lønborg sogen: tha bede wij ether och wille, att I wdi thend forordning, som wor kiere her faders fader, konning Christian, salig och hoglofflig ehukommelsse, om annexe sogner her wdi riigett for nogen rum thid siden forleden giortt haffuer, grandgiffueligen forfarer, om for<sup>ne</sup> Egwadt sogen er bleffuen annexerit till for<sup>ne</sup> Lønborg sogen; och thersom thet tha sig saaledis richtigen befindis, I tha effter slig forordning paa wore wegne befaler och tilsiger sognemendene i for<sup>ne</sup> Egwadt sogen, saa well som och thend, som paa samme sogen och kald fordrer, att the slig theris forsett och begiering lader falde, saa wii for wiidere theris offuerlob och klagemoll wdi saa maade mue bliffue forschonede. Ther etc. Actum Coldingæ 17 Decembris anno 1593.

Jydske Tegnelse IV, 428.

Biskoppens Befaling til Sognemændene, i Henhold til ovenstaaende Kongebrev, er maaske ikke mere bevaret, ialfald er det mig ikke bekjendt; men om Indholdet deraf kunne vi dog ikke tvivle, da de følgende Breve vise, at Lønborg og Egwad Sogne i den følgende Tid vare forbundne med hinanden, ligesom de endnu ere.

e.

Wij effterschreffne Christoffer vonn Gerstorff til Søbye-gaard, Kongl. Mayts. befallingsmand paa Lønborg bispgaard, och Jenns Dinissøn, doctor och superintendens vdi Riber stift, kienndis och gjør witterliggt, att wi haffuer bekommet Kongl. Mayts. woriis allernaadigste herris messiuue, daterid Fridrichsborg denn 14 Martij sist forledenn, indholdendis, att Herr Peder Iffuersøn, prest till Lønborig och Egwad kiercker, vnderdanigste er begierindis, att maatte nyde begi for<sup>ne</sup> sogner med des prestegaard, som hanns formand for hannem nødt haffuer, huorfor høgst bemelte Kon. May.

beder oss och naadigst will, at wi oss med forderligste vdførligenn schall erklere, om forbemelte begi sogner bequemlig aff en predicandt kand forstaais, och samme woriis vnderdanigste erklering vdi hanns Mayts. cantzelei indskicke, eftersom samme missiue widere naadigst derom formelder <sup>1)</sup>. Da er det woris vnderdanigste erklering, att effterdi for<sup>ne</sup> thuende sogner, Lønborg och Egwardt kiercker, vdi en lang tied haffuer weridt betiend aff en prest, och liger kierckerne saa neer och wellbeleglicht, att di nu saa well som tillforne maageligen kannnd betiennis aff en prest, dersom Kongl. Mayt. hannom det naadigst will samtøchte och bewilge. Thill witterlighed haffuer wi dette med woris hender vnderschreffuidt. Datum Søebyegaard den 20 Maj anno 1631.

Christoffer von Gerstorff. Mppria.

Jenns Dinnissøn Jersin. Egen handt.

Orig. i Geh.-Ark., Topograf. Saml., Lønborg Nr. 3.

f.

Stormectigste høybaarne Fyrste, allernaadigste Herre oc Konge. Eders kon. Maytt. werdes til naadigste at høre min vnderdannigste supplication. Eftersom ieg fattig mand er lovlig voceret oc kaldet til Lønborg oc Egvad sogner for en sogne prest at betiene, huilche tuende sogner haffuer siden anno 1594 vngefehr veret continue betient aff en sogneprest effter den anden, effter kong<sup>e</sup> benaadningsbreff, huilchen ieg hos min antecessoris arffuinger iche haffuer bekommet. Huorfor ieg fattig man er vnderdanigste begierendes, at eders kong<sup>e</sup> Mayest. ville naadigste bevilge mig saa vel som mine formend oc effterkommere i for<sup>ne</sup>

---

<sup>1)</sup> Brevet findes indført i Jydske Tegnelse VIII, 302. Men det er ovenfor tilstrækkelig refereret. Det Andragende fra Hr. Peder Iversen, hvortil dette Kongebrev har Hensyn, er derimod ikke bevaret; thi selv om det følgende Andragende f. er fra Aaret 1631, kan det dog ikke have foranlediget et Kongebrev af 14de Marts s. A.

tuende sogner for en sogneprest at betiene samme mienighed, oc dennem met deres tiende, indkomst oc rettighed saa oc begge prestegaarde samtlig at nyde oc beholde, oc at jeg vnderdannigste maatte selff residere oc besidde Egvad prestegaard, formedelst den er en enlig gaardt oc til studiorum meorum continuationem miere magelig oc befoderlig, oc ieg dog derhos maatte giøre mig den anden prestegaard vdi Lønborg saa nyttig, best schee kand. Jeg vnderdanigste erbyder mig at vil igiengiffue den bunde i Egvad prestegaard sin bevislig indfest. Formuoder vnderdannigste it gaat naadige suar aff eders kongelige Maytt. Saadan eders kong<sup>e</sup> mildhed skal oc vil Gud den almectigste eders kong<sup>e</sup> Maytt. riigeligen belønne, oc ynscher eder kong<sup>e</sup> Maytt. dagligen oc inderligen vnder den samme høyeste Gudz beschermelsse it langvarigt oc fredsommeligt regimente. Actum Lønborg prestegaard den 9 Junij anno 1632 <sup>1)</sup>.

E. kong<sup>e</sup> Maytt.

vnderdannigste tienere

Peder Iffuersøn, sogneprest

vdi Lønborg oc Egvad.

Orig. i Geh.-Ark., Topograf. Saml., Lønborg Nr. 2.

g.

Stormegtige høigbaarne fyrste, [aller]naadigste Herre oc Konning. Eders kong<sup>e</sup> Mayest. verdes til at høre denne min vnderdannigste beretning. Att efftersom ieg vnderdannigst haffuer supplicando ahnholden hos eders kong. Maytt. ahnlangendis tuende sogner Lønborg oc Egvad, beliggendis vdi eders kong<sup>e</sup> Mayest. lehne Lønborggaard oc Lundeness vdi Nørherret, som eders kong. Mayst. kiere Her Fader salig oc høyloulig ihoukommelsse haffuer anno 1594 naadigste bevilget at maatte vdaff en sogneprest be-

---

<sup>1)</sup> Det sidste Tal er saa utydelig skrevet, at man ikke med Sikkerhed kan sige, om der maaske skal læses: 1631.

tienis, som oc mine prædecessores derfra betient haffuer, indtil jeg v-werdig er dertil loulig voceret oc kaldet, som met min loulig kaldzbreff saa oc erlig oc velbyrdig mandt Christopher von Gestrup hans collation er at affnemme. Oc eders kong<sup>e</sup> Maytt. haffuer naadigste meddeelt mig missive til hannem saa oc til biskopen vdi Ribe, dennem derom imod eders K. M. at erklere oc samme deres erklering vdi eders k. M. cantzelii er indkommen, formuder ieg vnderdannigste it naadige oc god antswar aff eders k. M., at ieg fattig mandt maa saa vel som mine formend samme tuende sogne ene for en sand sogneprest betiene, oc dess indkomst visse oc v-wisse met begge der tilliggendes prestegaarde oc deris rettigheder oc herlighed nyde oc beholde. Oc effterdi Lønborg prestegaard er vdi en stor bye oc birch beliggendis, oc en part dess egedom saa nær ahngrentzer fiuren, at der vdaff vformuodendis hastige vandfloder vndertiden dræbis skade paa brugelighed, vndertiden paa queget, som bortdrugner; oc den annex prestegaard vdi Egvad sogn er en enlig gaardt oc ensom sted og til mine studia cotidiana at continuere oc andre mine fremtarffue kandt falde mig miere ahngenem oc betienlig: er ieg vnderdanigste begierendis, at eders k. M. ville naadigste bevilge oc samtycke mig at maa residere vdi annex prestegaarden, oc den saa vel som den anden prestegaard met deris rettighed oc herlighed (som mine formend for mig hafft haffuer) nyde oc beholde, erbydendis mig vnderdannigste at vil igiengiffue bunden, derpaa boer, sin bevislig indfest. Forventendis herpaa it naadige antswar aff eders k. M. Saadant vil Gud den almectigste eders k. M. rigeligen igien belønne til seels oc liffs velfart, met langvarige oc fredsommelig regemente. Actum Lønborg prestegaard den 6 Septembris anno 1632.

Eders kong. Maytt.

vnderdannigste

Peder Iffuerssøn.

Et Kongebrev af det Indhold, som Hr. Peder Iversen saaledes gjentagne Gange androg om, har han dog sikkert ikke faaet, derimod maa han ikke meget længe efter være bleven afsat. Der findes nemlig en Herredagsdom, afsagt 1635, i Anledning af at M. Jens Skjød, Præst i Lønborg og Egvad, stævnedes Biskop Jens Dinisen Jersin og Hr. Povl Jørgensen i Øse, fordi de havde tildømt ham at give Hr. Peder Iversen, fordum Præst i Lønborg og Egvad, der var bleven afsat, Naadsensaars-Rettighed. Der afsagdes for Ret: »At for<sup>ne</sup> Mester Jens ikke haver haft Aarsag at stævne den sl. afgangne Bisp, hvorfor hans Efterleverske og Arvinger saavel som Provsten bør at være fri for M. Jenses Tiltale, og han at give dem 30 Daler i Kost og Tæring«. — I Begivenheder, som ligge forud for Hr. Peder Iversens Afsættelse og maaske have foranlediget den, maa vi ventelig søge Hovedgrunden til hans gjentagne Ansøgning om at maatte flytte til Egvad. Hans Begjæring om Stadfæstelse paa Sogdenes Forening, som jo forlængst var afgjort, synes ogsaa at være et Forsøg paa at modarbejde en Misfornøjelse imod ham hos det ene eller begge Sognes Beboere, en Misfornøjelse, som maaske har stammet fra, at han under den fjendtlige Invasion nogle Aar tidligere havde forladt Menighederne for at bringe sin Person i Sikkerhed.

---